

UČITELJSKI TOVARIŠ.

Glasilo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Izdavatelj in urednik:

Andrej Žumer,

nadučitelj in c. kr. okrajni šolski nadzorNIK.

Št. 11.

Ljubljana, 1. rožnika 1892.

XXXII. leto.

Vsebina. Četrta skupščina «Zveze slovenskih učiteljskih društev» v Kranji. — Iz deželnega zbora kranjskega. — J. Marn: Knjiga Slovenska. — Ukazi in odredbe šolskih oblastev. — Listek. — Književnost. — Naši dopisi: Iz postojnskega okraja. — Iz Postojine. — Z Iga. — Društveni vestnik. — Vestnik. — Uradni razpisi učiteljskih služeb. — Listnica uredništva.

Četrta skupščina

„Zveze slovenskih učiteljskih društev“ v Kranji.

I.

1. V soboto dne 4. junija:
 - a) ob 4. uri prihod v Kranj,
 - b) ob 5. uri zborovanje upravnega odbora,
 - c) ob 6. uri zborovanje poverjenikov,
 - d) po zborovanji pevska vaja.
2. V nedeljo dne 5. junija:
 - a) od 8. ure naprej posvetovanje v odsekih,
 - b) ob 1. uri banket,
 - c) ob 5. uri slavnost v proslavo Komenskega.
3. V ponedeljek dne 6. junija:
 - a) ob 8. uri zjutraj glavno zborovanje,
 - b) ob $\frac{3}{4}$ 1. pa izlet na Bled.

Upravni odbor in delegacija zborujeta v mestni dvorani; posvetovanje sekcij in glavno zborovanje vršilo se bode v mestni dvorani. Banket pri P. Majer-ji ml., kuvert 1 gld. brez vina. Udeleženci naj se oglasijo radi stanovanj in radi banketa pri slavnostnem odboru v Kranji.

II.

Za glavno zborovanje so do sedaj oglašeni sledeči predmeti:

1. „O jednotni pisavi po šolah na Slovenskem“; naznanilo „Brežiško učit. društvo“.

2. „Realije in nova šolska postava s posebnim ozirom na nauk iz prirodoslovja v ljudski šoli“; oglasilo „Pedagogiško društvo“ v Krškem.

3. „O nadzorništvu slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol“; oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.

4. „Kako naj učitelj postopa v šolah, kjer ima učence različnih narodnostij?“ oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.

5. „O delovanju ped. društev v Avstriji“; oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.

6. „O meščanskih šolah na Slovenskem“; oglasilo „Ped. društvo“ v Krškem.

III.

Za vsprejem se predlagajo gledé na posamezne predmete sledeči stavki:

A. K predmetu: „O jednotni pisavi po šolah na Slovenskem“:

Zveza naj vloží pri visokem učnem ministerstvu prošnjo, da bi zaslišavši strokovnjake blagovolilo izdati normalne oblike črk, ki bi se izključno rabile po šolah in katerih bi se morali natančno držati tudi spisovatelji abecednikov.

B. K predmetu: „Realije in nova šolska postava s posebnim ozirom na pouk iz prirodoslovja v ljudski šoli“:

1. Glavni razloček nove šole od stare je v tem, da se poučujejo v novi šoli tudi realije.

2. Učiteljski pripravniki naj se učé realij v tistem jeziku, v katerem bodo kot učitelji poučevali.

3. Pouk iz realij je večinoma nazorni nauk.

4. Pouk iz prirodoslovja se naslanja večinoma na poskuse, prirejene s prip. aparati.

5. Vsaka šola imej dobro izbrano zbirko fizikalnih aparatov. Vsem šolam priporoča se v to tvrdka dr. Houdek in Herwert, ki izdeluje jako solidne fizikalne aparate.

6. Za učiteljske pripravnike osnuje se naj praktični tečaj, v katerem se bodo temeljito seznanili z najvažnejšimi fizikalnimi aparati ter se vadili prirejati fizikalne poskuse.

C. K predmetu: „O nadzorništvu slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol“:

Nadzorništvo slovenskih obrtnih nadaljevalnih šol naj se izroči šolnikom, slovenščine zmožnim.

IV.

Pri koncertu pojemo skupno: „Zvezino“ in „Ob rojstveni 300-letnici Jana Amosa Komenskega“.

Natančni programi pred koncertom.

Direktorij.

Iz deželnega zbora kranjskega.

VI.

Poročilo normalno-šolskega zaklada za l. 1892.

(Dalje.)

Poslanec Klun ob jednom poročá o prošnji stalnega odbora deželne učiteljske konferencije v Ljubljani za uredbo učiteljskih plač. Ta prosi v prvi vrsti, naj bi se začasnim učiteljem takoj po drugi preskušnji dovolila višja plača 450 gld.

Poročevalec pravi, da bi bili visokošolci po dovršenih študijah zadovoljni s 360 gld. podpore na leto, a mnogi morajo več časa brezplačno prakticirati, sicer se pa začasnim učiteljem štejejo leta v pokojnino. Dalje prosi odbor, naj se učitelji razvrsté tako, da jih bode 8°/_o v prvem, 12°/_o v drugem, 40°/_o v tretjem in 40°/_o v četrtem plačilnem razredu. Ker je sedaj 580 učiteljev, pomnožili bi se po tej razdelitvi

troški takoj za 7300 gld. Pomisliti je tudi treba, da se bode v teku let zgradilo še do 80 šol in namestilo 120 novih učiteljskih močij, kar bode povišalo troške še za okroglih 70.000 gld. Vsi troški za ljudsko šolo s pokojninami itd. bi se morali pomnožiti skoraj do pol milijona. Razlogi v prošnji sicer niso brez podlage, ali dežela bi ne zmogla več takih troškov, zato finančni odsek nasvetuje, da se prošnja odkloni.

Poslanec Hribar pravi, da so že zadnjič vse stranke brez ugovora pritrdirile uredbi učiteljskih plač, zato obžaluje, da so se zopet tako hitro oglasili, kajti tudi tu velja rek: Omne nimium nocet. Sicer učiteljske plače niso še stalno urejene, vendar morali bi učitelji priznati, da je deželni zbor brez razlike strank kulantno ustrezal opravičenim željam. Pač pa méni govornik, naj bi se bolj oziralo na ljubljansko učiteljstvo, ker v drugih deželah imajo učitelji v glavnih mestih prednost. V II. razredu bi moralo namesto 9 biti vsaj 15 ljubljanskih učiteljev. Zato predlaga resolucijo: Deželni odbor se pozivlje, naj izposluje pri c. kr. deželnem šolskem svétu revizijo razvrstitve učiteljskih plač v tem zmislu, da se bode pri prenaresheni uredbi bolj oziralo na ljubljansko učiteljstvo.

Deželni predsednik baron Winkler zagovarja deželni šolski svét. V Ljubljani imajo učitelji mnogo drugih prednostij, Tako n. pr. morejo svoje otroke laglje pošiljati v šole. (Poslanec Kavčič: Tako je!) Deželni šolski svet je stvar uredil soglasno z deželnim odborom in se mu ne more očitati, da je postopal pristransko.

Poslanec Klun še poroča o prošnji gg. nadučiteljev Fr. Raktelja in A. Žumra za zvišanje opravilnine in o prošnji županstev v Kamni Gorici in Lancovem, da se stanarina za učitelja prevzame v normalno-šolski zaklad.

Prvi prošnji se v toliko ugodi, da se prosilcema dovoli dopolnilna doklada po

50 gld., ki pa se ne všteje v pokojnino, druga prošnja se odkloni.

Poslanec Stegnar toplo priporoča resolucijo, da bi se voditeljema dovolilo po 200 gld. opravilnine, ker vodita 10razredno, oziroma 9razredno šolo in imata mnogo posla; dalje naj bi se v Ljubljani ustanovila služba namestnega učitelja, ki bi v potrebi namestoval obolele ali drugače zadržane učitelje. Ta resolucija pa ni obveljala.

K proračunu normalno-šolskega zaklada se prvi oglasi poslanec Kersnik ter pravi, da ga veselje navdaja pri pogledu na primerno ugodni šolski budget. A stvar tudi ni brez grenkobe, kajti le slučaj je nanesel, da je pričakovati visokih doneskov od bogatih zapuščin, na katere pa druga leta ne moremo tako gotovo računati. Zato nas prehaja še vedno črna skrb, ko vidimo kako grozno narašča potrebščina tega zaklada. Kdaj bode konec? Kje je meja temu naraščanju? Če se zgradi še 80 šol, zvišali se bodo troški za najmanj 45—50.000 gld. In če pomislimo še na naraščaj pri večrazrednih šolah, je ta skrb popolnoma upravičena. Zato je jako umešten nasvet, naj se ravna posebno štedljivo in pozorno pri razširjenju šol. Dve stvari sta, ki segata globoko v življenje našega kmetijskega ljudstva. To so nagrade za pouk o kmetijstvu in ženskih ročnih delih. Nagrada za ta pouk je gola ironija. Če pa pogledamo ta zaklad in te žrtve, je vprašanje povsem upravičeno, ali je pa tudi sad, katerega rodi naša šola, vreden teh žrtev? Ne morem si kaj, da je odgovor lahek, ali žal, da je negativen. Tega ne bode tajil nihče! Kateri so ti razlogi? Dva tehtna razloga sta, ki vplivata, da šolstvo in učiteljstvo ni tako, kakor bi moralo biti po pravici. Prvič je pomanjkljivost šolskega nadzorstva. Šolski nadzorniki so v prvi vrsti učitelji in nadzorniki, ki morajo učiti svoje določene ure in kadar so prosti, na leto jedenkrat ali k večjemu dvakrat nad-

zorujejo šole. Poleg tega pa še ona grozna odvisnost od predsednika okrajnega šolskega sveta, od okrajnega glavarja! Tako se je na Kočevskem okrajni šolski nadzornik na zahtevo okrajnega glavarja odstavil brez vsake disciplinarne preiskave. Treba bi bilo torej stalnih šolskih nadzornikov, ki bi bili bolj samostojni. Druga rana pri šolstvu pa je čudno postopanje pri oddajanju učiteljskih služeb. Tu je v prvi vrsti merodajna brezpogojna služnost

prošnjikova. Govornik navede dva slučaja. Ta služnost učitelje dovaja do tega, da ne gledajo več na svojo veljavo. Učiteljstvo je važen faktor tudi za nas v boju za naš narodni obstanek in to tembolj, ker se bojim, da bo pri drugem važnem faktorju narodna ideja stopila na drugo mesto. Glejmo torej, da obdržimo vsaj jednega. (Odobranje pri somišljenikih.) (Konec prih.)

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

„Prokletstvo in blagoslov ali Mavra nad jeziki“ je pomenljiva poezija, katero je z ozirom na različnost jezikov sploh in goriško mnogojezičnost posebej zložil profesor A. Marušič ter dal natisniti v gimnazijskem letopisu l. 1862. O šolskem sklepu jo je izvrsten učenec slovesno govoril. Ponatisnjena je v Novicah l. 1862 str. 317—8 (cf. str. 310). Zložena v 15 kiticah razlaga nekako geslo sv. Avguština: „Napuha duh jezike razdeluje, — Nebeški duh v ljubezni jih združuje“ — ter kaže, kako je jezikov razlika tudi vsemogočnosti in modrosti božje slika, in kako je sv. Duh posvetil vse jezike, da se v njih oznanuje in podeljuje sedaj nebeški mir (mavrica — mirú in sprave znak) vsem narodom.

Na razgled bodita razstavka XI pa XV

Kar zvezd tedaj na nebu je razlika,
 Kar brezštevilnih vrst in barv cvetlice,
 Kar pevcov v logu razna je oblika,
 Kar glas ljudi vés razni in razno lice:
 Glej to jeziške raznosti je dika,
 To čudotvor Očetove pravice. —
 Toraj previdnost v prahu zdaj molimo,
 Ter jezik, um, sreč ji poklonimo! . .

Gorica draga, domovina mila!
 In Ti Ginnazija, Mati ljubeznjiva,
 K' jezikov si šestero nas učila!

Hvaležnih Vama sre ljubezen živa
 To pesem danes bi rada posvetila;
 To pesem, ki je priča zanesljiva,
 Da v šolah teh, pri znanstev mizi zlati,
 Slovenski jezik z drugimi se brati.

L. 1861—63 je Marušič prestavljal zapisnike deželnega zbora goriškega, ki so tiskani v dveh zvezkih: I. Sejni zapisniki prve sejne dobe deželnega zbora pokneženih grofij goriške in gradiške. V Gorici 1861. 4°. str. 321. Natis. Paternolli. — II. Obravnave druge sejne dobe deželnega zbora poknežene grofije goriške in gradiške zložene po stenografičnih zapisih. V Gorici 1863. 4°. str. 321. Natis. Seitz. Prelagatelja velika zasluga je, da je ustanovil razne terminologije v pravoslovnih strokah s pomočjo tedanjega deželnega odbornika g. A. Winklerja.

Umni gospodar. Mesečen časnik za kmetijstvo, gospodarstvo in obrtnijstvo. Izhaja v osmerki na 4 listih v Gorici. Izdaja ga c. k. kmetijska družba. Vreduje prof. A. Marušič. V predgovoru se obrača vrednik do Slovincov goriških, katerim hoče kmetijska družba podajati slovenski kakor Lahom laški list itd. (Novic. 1863 mes. julija, str. 265 cf. Pisava primkov str. 321 itd.). — Umni Gospo-

dar. Mesečnik za kmetijstvo, obrtnijstvo in druge deželne zadeve ter za izobraževanje ljudstva sploh. Izhaja 15. dan vsakega meseca na pol pôli itd. (Novice 1864 str. 398). „Vreduje ga mož, s katerim se naša slovenska domovina po pravici sponaša in ki nam v lični domači besedi prinaša mnogovrstnega podučnega in kratkočasnega blaga“, pravijo Novice v vabilu za naslednje leto; a vrednik sam pa je prav zató imel dokaj težav, kar se pripoveduje deloma v *Novicah* 1865 str. 216—7 pod naslovom: „Britkosti slovenščine“ v dopisu iz Gorice. — Tako neprijetno je, kar se čita v istem tečaju (str. 314—5) o Goriški gimnaziji in viši realki; jako prijetno pak, kar piše *x+y* str. 263—4 pod napisom „Glasi domorodni o novem času“ iz Gorice o deželnem odboru, kateri si je štel v dolžnost — z ljudmi, ktere zastopa, v njih maternem jeziku govoriti ter v njihovem jeziku jim dopisavati — laškim županstvom laški, slovenskim pa slovenski. Začetnik temu prevratu pa je mož, kateri ves vpljiv, ki ga mu nenavadna spretnost in izvedenost v opravilih in uradna oblast daja, le v to obrača, da bi naše ljudstvo sramotne duševne in materijalne sužnosti rešil, in ta mož je odbornik A. Winkler (str. 264).

Domovina. List posebno za primorsko-deželne, pa tudi sploh slovenske zadeve. V Gorici. I. Teč. 1867. Lastnik, izdajatelj in odgov. vrednik Andrej Marušič. Po geslu za vero, dom in cesarja. Namen listu glej v *Novicah* l. 1866 str. 391. — „Duh, ki bo naš list — tednik — skozi in skozi preveval, bo duh sprave in prijaznosti, pravi vrednik. Prepira s komur koli bomo ogibali se, kakor gada. Vendar pa, če kdo naš list ali našega naroda pravice hudobno napade, najde nas oborožene in pripravljene na borišči itd.“ — Poleg navadnih, zlasti politiških stvari je vrednik, ki je postal tudi poslanec deželnega zbora Goriškega, v tem tečaju spisal na pr. „Staroogledski obred, ali Ritus Patriar-

chinus“ (št. 5—16). „Imena in priimki“. Popularno-znanstvena imenoslovska razprava (str. 33—214). — Tečaj II. 1868. Tednik za domače, slovenske in občne potrebe. Razun nekterih jezikoslovnih stvari na pr.: Obred vstajenja Kristusovega v véliko saboto v Ogleji v predtridentinski dobi (št. 15. 16). Pred našim pragom — Slovenskemu Narodu. Učni jezik v goriških šolah. Posvet slovenskih poslancev v Ljubljani. Zastran šolskega nadzora. Popravki in dodatki k govoru Klavžarjevemu. Prosimo besede za nekaj djanjskih in osebskih popravkov gledé dež. zbora itd. — Tečaj III. 1869. Krajna imena na Goriškem. Novo leto. Cerkveni zbori, Razne politične in polemične razprave, kakoršnih se ne manjka nobenemu vredniku itd. — Iz tega leta je znamenit dopis iz Gorice v *Novicah* str. 378: „Horribile dictu!“ 85 slov. študentov viših šol je iz Gradca poslalo „befehl“ v Gorico deželnim poslancem . . . da naj kar brž položé mandat deželnega poslanstva, in to zato, ker niso podpisali interpelacije zarad „zedinjene Slovenije!“ . . . Da goreča naša mladež hrepení po tem uzoru, čast in hvala jej! — al da se ona še v šolah vtika v stvari, za ktere nima še „vestes nuptiales“, to je krivda onih, ki za vsako pisarijo imajo pripravljene svoje liste. Kar nisi komu dal, tega tudi zahtevati ne moreš, da bi ti nazaj dal. Tedaj le takrat še le, kedar mladenči postanejo možje volilci, imajo njihove zaupnice ali nezaupnice svojo upravičenost in veljavo“. — Tako se Andrej Marušič kot poslanec zoper natolcevanja in obrekovanja v „Slov. Narodu“, da je odpadnik, da drží z vlado, glasuje z Winklerjem in Pinotom itd., brani v *Novicah* l. 1870 str. 211 ter z dobro véstjo sklepa svojo poslanico: „Bodi-si kakor koli, jez sem in ostanem nepremakljiv in zvest svojemu narodu, kakor sem mu bil od l. 1848, ter prizadevam si, koristiti mu v vseh razmerah svojega življenja“. — Kot deželni poslanec (1867—70) je vredoval Marušič

tudi slovénski tekst deželnih zakonov, kar ga je stalo pač mnogo truda.

L. 1871, kakor tudi v naslednjih težjih nahaja se v Novicah mnogo, premnogo njegovih čvrstih dopisov na pr. o političnem društvu „Soča“ nasproti „Slov. Narodu“, o društvu Katoliškem, o 25letnici papeževi v bogoslovnem semenišču, o Wolfovem slovarju (str. 216), o šolskem nadzorništvu, o deželnem šolskem svetu, o deželnem zboru, o drugih važnejših dogodkih na Goriškem itd. V listu 40. so celó trije zapored, katerih srednji pravi: „Sprejmite Novice popis redke svečanosti, ktera zadeva enega najstariših Vaših naročnikov in ceniteljev, možaka, s katerim se Slovenci vže celih 50 let ponášamo — popis svečanosti o priliki petdesetletnice — zlate maše — prevzvišenega našega kneza-nadškofa Dr. And. Gollmayer-ja, Radoljčana .. Došla je Novicam, pravi vredništvo, s tem dopisom tudi krasna himna, ki jo je na čast prevzvišenemu zlatomašniku zložil g. A. M. (Andrej Marušič). Srčno obžalovaje, da tiskarne sedanje zadrege ne pripuščajó cele himne natisniti, kakor bi radi, natisnemo vsaj poslednji dve kitici itd. (str. 324 l. 1871)“.

Jez sem pot, in resnica, in življenje. Molitvenik in pesmarica za mladino srednjih šol, posebno gimnazijsko, pa tudi za druge izobražene vernike. Sestavil Andrej Marušič, učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici. V Gorici 1873. 16. VIII. 240. Zal. F. Wokulat. Nat. Seitz. Po geslu: Deum colit, qui novit. Seneca. Ille novit recte vivere, qui novit recte orare. S. Augustinus.

Sveti Veliki Teden in Velika Noč ali cerkvena opravila tega sv. časa v latinskem in slovenskem jeziku, s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo. Sestavil Andrej Marušič, učitelj verstva na c. k. gimnaziji v Gorici. V Gorici 1874. 8. XIII. 407. Zal. in nat. E. Seitz. — S tema knjigama je iskreni pisatelj jako vstregel mladim in starim, zlasti neduhovskim Slovencem.

Koliko ljubezen in pravo sinovsko spoštovanje je gojil v svojem srcu A. Marušič do dr. Janeza Bleiweisa, razodel je v iskreni čestitki o njegovi sedemdesetletnici priobčeni v Novicah l. 1878 str. 373. Pričenja jo z besedami: „Bilo je 8. sept. 1862, ko sem — po osemletnem pismenem občevanji z Vami po Novicah pred slavno cerkvijo v Logu — v krasni Ipavski dolini — čast in veselje imel, videti Vas v prvo. Poljubili ste me in kot „Oče domovine“ narodno posinili. Bil je trenutek, ki se mi je globoko vtisnil v srce in spomin ... Četrto stoletja občujeva sedaj pismeno in osebno.. Dovolite mi tedaj, sklepa čestitko, da Vam za 70letni rojstni god s kratkimi pa priprostimi besedami voščim, kar danes posebno živo čutim: Bog Vas milostljivo ohrani še mnogo let — narodu, Novicam, rodbini, prijatlom in meni!“ — Vaš vdani zvest spoštovavec in prijatelj A. M. — Tej ljubezni primerno — prestrašilo nas je, pravi v Novicah l. 1881 str. 386, nepričakovano naznanilo, da je naš velečastiti „oče“, gospod dr. J. Bleiweis vitez Trsteniški nevarno zbolel. Iz potrtega srca najživejše sočutje, kaže v telegramu iz Gorice o smrti njegovi (str. 394). Za pogrebom je v goriški deputaciji nesel celó dva venca, svojega očetovskemu prijatelju in goriških rodoljubov. Tej ljubezni primerno je razodel svojo žalost v dopisu iz Gorice 4. dec. str. 397, kjer piše na pr.: „Kaka sprememba v osmih dneh! Preteklo nedeljo ob tej uri sem pisal še dopis za Novice in privaten list „očetu“ samemu..; in danes — ni ga več!.. Sedem in dvajset let in deset mesecev sem ž njim občeval pismeno in ustmeno. Še zdaj, ko te vrste pišem, zdí se mi, kakor da bi še zmeraj pisal 39letnemu, taktnemu, zglednemu vredniku Bleiweisu, toda me brž potlači spet misel: Nikdar več ne pride tvoj dopis v njegove roke; .. nikdar več mu ne boš mogel potožiti, kar ti srce teži. Nikdar? Temu „nikdar“ se hudo upira nekaj v mojih prsih; glas slišim iz sebe:

Non omnis moriar; ni umrlo vse, kar je bilo v ranjkem očetu, on še živi nad zvezdami. Še bom ž njim občeval — ne sicer po navadni pošti, po navadnem telegrafu; 12. poglavje II. Makabejskih bukev sv. pisma mi kaže pot do njega; tam je naznanjen in popisan neki telefon, po katerem bom še ž njim govoril in — nadejam se — on z mano itd.“ —

Kakor narodskemu, tako je bil Andrej Marušič tudi svojemu duhovskemu očetu, višjemu pastirju dr. Andreju Gollmayr-ju vdan s sinovsko ljubeznijo, katera je bila vir raznim umotvorom, ki niso brez pomena v slovstvu. Tako je opisal njegov prihod in njegovo slovesno vpejavo v prvostolnico Goriško l. 1855 v Danici ter jo počastil z lepim sonetom. O zlati maši njegovi l. 1871 je zložil krasno himno, in o 25letnici nadškofovski l. 1880 je priobčil v Novicah (str. 191—218) njegov životopis pod naslovom: „Spominski listi. Njihova Prevzvišenost gospod dr. Andrej Gollmayr 25 let nadškof v Gorici.“ Posebej pa mu je o tej priliki v latinski besedi sestavil čestitko iz samih svetopisemskih rekov, ki naznanjajo njegove nadškofovske službe in kreposti ter dal na svoje stroške tiskati v Ljubljani pri Milicu „Quidam Presbyter Goritiensis“, ki v predslovju pravi, da mu je narekovala sinovska ljubezen in hvaležnost (amor erga Te filialis et grati animi sensus) to: „Quod

Tibi offerre audeo, „photographia“ est, ut aiunt, gloriosi Pontificatus Tui divini ipsius Solis luce impressa seu picta seroque e divinis floribus nexo, ut decet, redimita, vel — ut clarioribus fortasse verbis utar — operum Tuorum pia recordatio ac virtutum Tuorum justa laus est e sacrarum literarum locis contexta etc.“ — O smrti njegovi pa je priobčil njegov životopis v „Vaterlandu“ l. 1883. Po tem in onem iz leta 1880 je sestavil msg. Rajčević v talijanskem jeziku življenje in delovanje ranjkega nadškofa Andreja, kar se poslovenjeno nahaja v Novicah l. 1884 str. 34—108.

Neko posebno pozornost je obračal And. Marušič na „Jezičnika“ vže v „Učit. Tovarišu“ ter o njem spregovoril časih v Novicah, potem v Slovencu odl. 1876 do 1882 kratko in krepko, kar je zlasti vrlina njegova. Brž pa, ko se je oglasil o njem znani kritikar v „Zvonu“, omolknil je omenjeni kritikar v Slovencu. Zadnji letnik, ki ga je ocenil on v Slovencu 1883 št. 6, bil je XX: „Novice pa dr. Janez Bleiweis“ in oceno svojo sklepa z opazko: „Tolažim se s klasičnim rekom, ki ga je g. Marn postavil Jezičniku na čelo: „Non omnis moriar“ in sè svetopisemskimi besedami: „Njegova dela gredó za njim“. — Bog daj, da bi naša, tudi književna dela, v večnosti ne bila brez — čisla!

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

III. Kako je ravnati z ubožnimi knjigami iz zaloge pl. Kleinmayr in Bambergove v Ljubljani.

O tej stvari je izdal c. kr. deželni šolski svèt v Ljubljani nastopni razpis:

K. k. Landesschulrath für Krain.

Nr. 519.

Im Nachhange zum hierortigen Erlasse vom 1. September 1890 Z. 1256 wird dem k. k. Bezirksschulrath (Stadtschulrath) hiemit eröffnet, dass vom Schuljahre 1892/93 an auch die von der Verlagsbuchhandlung

Ign. von Kleinmayr & Fed. Bamberg in Laibach gewährten Freiexemplare der in diesem Verlage erscheinenden Schulbücher in gleicher Weise abgegeben werden, wie dieses bei der Buchhandlung Tempisky in Prag schon gegenwärtig der Fall ist.

Es werden demnach die Leitungen jener Schulen, an welchen Schulbücher des Verlags Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg in Laibach verwendet werden, hie mit verhalten, die Coupons der von den

Schülern der betreffenden Schule gekauften Exemplare in gleicher Weise zu sammeln, dieselben bis gegen Ende des Solarjahres aufzubewahren und in der zweiten Hälfte des Decembers mittelst Berichtes, unter Angabe der Zahl der gesammelten Scheine, an den vorgesetzten Bezirksschulrath (Stadtschulrath) einzusenden.

Von diesem sind sodann alle übermittelten Scheine der Schulleitungen Ende Jänner eines jeden Jahres an die Verlagsbuchhandlung Ign. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg in Laibach zu senden, welche die auf die Zahl der Coupons percentmässig entfallenden Freixemplare der betreffenden Schulbücher portofrei an die k. k. Bezirksschulbehörde abliefern wird. — Die Vertheilung dieser Freixemplare obliegt in gleicher Weise der Bezirksschulbehörde, welche nicht einfach die Zahl der abgelieferten Scheine, sondern die relativ grössere oder kleinere Zahl armer Schulkinder berücksichtigen wird. Die Gebahrung mit diesen Armenbüchern an den einzelnen Schulen ist entsprechend zu überwachen.

Jährlich gegen Ende März ist über die Zahl der im abgelaufenen Jahre von den

Schulleitungen des Bezirkes eingesendeten Coupons, sowie der von den beiden Verlagshandlungen abgelieferten Freixemplare und über die Art der verfügbaren Verwendung derselben ein summarischer Bericht anher zu erstatten.

Da die Verlagsbuchhandlung Ign. v. Kleinmayr & Fedor Bamberg in Laibach geneigt ist, auch schon von den im laufenden Schuljahre verkauften Exemplaren den einzelnen Bezirken die ihnen percentmässig zufallenden Freixemplare zuzuwenden, so wird der Bezirksschulrath (Stadtschulrath) hiemit eingeladen, bis Ende Juli anher mitzutheilen, welche Bücher des genannten Verlages in seinem Bezirke heuer in Verwendung standen und wie gross die Zahl der sie besitzenden Schüler war.

Schliesslich wird in Erinnerung gebracht, dass der unmittelbare Verkehr der Schulleitungen mit der Buchhandlung bezüglich der Freixemplare unstatthaft und durch den hohen Ministerial-Erlass vom 29. Mai 1890 Z. 10.731 ausdrücklich verboten ist.

Laibach am 1. Mai 1892.

L i s t e k.

Sapo mi je zaprlo! Dopis iz Notranjske v našem drugorojenem dnevniku mi je odtegnil besedo. Optimist vzel sem seveda vse za dobro ter si zapisal modre nauke omenjenega dopisa za ušesa. Da bodete tudi drugi kaj imeli od tega zapomnite si to: Učitelj ne sme pisati o važnosti svojega stanu, ampak mora poudarjati važnost družih stanov, kakor kmetskega, vojaškega ali duhovniškega; to je njegova naloga. Kako se učiteljem godi, tega mi, učitelji, ne vemo, to ve samo dopisnik «Slovenčev», saj on pozna nekatere učitelje, kateri lahko izhajajo; seveda pozna tudi nekaj takih, katerim to ni mogoče in ti so — kakor pravi dopisnik — še mladi, najbrže provizorični učitelji, pa vender jim plača ne zadostuje, in še sedaj ne, ko so jim plače izboljšali! Čudno — res čudno! G. dopisnik ni več mlad, pa vender lahko izhaja — — hm — in najbrže s tridesetimi goldinarji seveda — sicer se ne bi čudil drugim, kateri tega ne znajo. Pa če bi tudi on s tridesetimi goldinarji ne izhajal — kaj to, saj učitelji tudi nimajo

samo teh 30 gld., ampak so še za vsako stvar po sebeb plačani! G. dopisnik ima popolnoma prav; ravno pri slavnosti Komenskega mi je pravil tovariš, da je dobil 3, reci: tri goldinarje a. v. kot remuneracijo za poseben pouk. Tako se trosi denar! To je že potratno; posebno proti učitelju, kateri ima vsega dovolj. Ta moj kolega ni vedel kaj bi s toliko denarjem? Zato je podaril vso vsoto vpricho davkarja, kateri mu jo je izplačal, poleg njega stoječemu revežu.

Tudi o nastavljanji učiteljev po krajnih šolskih svetih sem sedaj poučen. Nobenih drugih služeb nima kmet pravice oddajati, le učiteljsko; to pa zato, ker — tako uči dopisnik iz Notranjske — ker kmet težko napravlja otrokom svojim obleko in za šolo potrebnih rečij. Če se prav premisli in preudari, je to res važen razlog, da sme potem tudi kako ziniti, kadar se učitelj nastavlja. Vsak kmet težko napravi obleko — nasprotnega ne bode nihče trdil — sedaj pa če bi učitelja ne bilo, potem bi — — no potem bi menda otroci bili brez obleke ali ka-li? Če bi otroci obleke

ne imeli, bi ne mogli v šolo in kaj bi potem učitelj v šoli delal? Ker so pa naši kmetje zelo dobrega srca, nočejo pustiti učitelja brez zaslužka in zato napravijo samo učitelju na ljubo svojim otrokom obleko. Radi tega jim moramo pa že pustiti, da si sami učitelja izberó ter ga postavijo na mastno službo.

Še mnogo lepega sem si zapomnil, pa ne povem vsega; le to mi ne gre v glavo, da hoče g. dopisnik iz Notranjske sešteti od učiteljev pocepljena drevesca, «das ist zu rund für meinen eckigen Schädel» bi Nemeč rekel.

Tudi za Vas, gospod urednik, je bilo nekaj naukov. Molitvenih knjig ne smete kritizirati, te imajo svobščino, da smejo z napakami med svet. Vsako tako knjigo morate že naprej potrditi in hvaliti. Čemu bi se tudi še pri molitvenih knjigah oziralo na slovnico. Pustite torej tako delo, niste na pravem poti; vrnite se, sicer izgubite Slomska raz čelo Svojega lista. Le glejte, če se ne maje že. Če se ni sedaj obmajal, ko smo praznovali 300letnico Komenskega — ne bode se kmalu. A nevarnost je res bila velika. Proslavljati moža, kateri je bil — v očeh družih — najprvo krivoverec, sovražnik Avstrije in potem šele malo pedagoga! Ste li čuli svarične klice? Skoraj bi bili nas proglasili za sovražnike vere in Avstrije, ker smo slavili spomin duhovitega Slovana, pedagoga, čegar načela o šoli spoštujemo še sedaj vsi! Mislim, da se zato dober glas naše lojalnosti, niti Slomšek na čelu Vašega lista ni omajal, dasi je nekatere srce bolelo, ker morajo delovati — s takimi učitelji.

A propos! Gospodičini, katera se je nekoč v Vašem listi potegovala za pravice učiteljic, rekel sem, da malo udarim po njenih tovarišicah, ker se jih je

tako malo udeležilo Komenskega večera, a zapretila mi je, da kot «Postojinska» prime za pero ter me neusmiljeno oklesti, zagovarjajoč svoje tovarišice. Raveden sem, kakó!

Gospodičina «Postojinska», na noge torej! Zagovarjajte svoje varovanke! Prav je, da zahtevate enakih pravic, a če imate te, imate tudi jednake dolžnosti z nami. Tu je šlo zopet za ugled našega stanu in takrat morate biti vse v naših vrstah, nobene ne smemo pogrešati. In ta večer? — bilo jih je sedemnajst!! Kje so bile druge? Izgovora tu nimate. Kakor je bilo Vam mogoče priti in drugim šestnajstim, tako bi bilo mogoče priti tudi ostalim. Malce slabega vremena ni izgovor; saj imamo železnice na vse strani — razven dolenske — a gđc. tovarišic ni bilo. O takih prilikah je Vaše mesto na naši strani; združenimi močmi nam je o takih prilikah delovati! Namesto iz sedemnajstih, naj bi se iz sto nežnih grl glasila pesem in tem sto pevkam bi se bilo pridružilo gotovo nad sto pevcev. To bi bil večer, in pokazali bi bili, kaj zna in kaj zmore slovensko učiteljstvo! Pa jedinstvo in zavednost je lepa reč; dovolj je, da se o njih govori, v djanji jih ni treba kazati.

Da se mi ne bode očitala pristranost, omenim, da smo pogrešali tudi mnogo učiteljev, o katerih smo gotovo pričakovali, da se slavnosti udeležé. Nekateri gg. tovariši so bili sicer tist dan v Ljubljani, a zapustili so jo še pred večerom; zakaj — ne vemo! Gospodičina «Postojinska», Vi me pa le nakrajcite po prstih, ker sem pisal zoper Vaše varovanke, vse za dobro sprejme

Vaš udani

Postojinski.

Književnost.

Književno naznanilo. Vsem onim p. n. gospodom, ki povprašujejo že po nadaljevanju «Zabavne knjižnice za slov. mladino», tem pötem uljudno naznanjam, da sem rokopis II. zvezka baš te dni izročil tiskarni, tako, da zagleda rečeni snopič celo gotovo še v prvi polovici tega meseca beli dan.

Anton Kosi, učitelj.

Zgodovinske povesti za meščanske šole in višje razrede ljudskih šol. Sestavil Ivan Vrhovec, c. kr. profesor. Založili in tiskali J. Blasnikovi nasledniki. Vezana knjiga stane 60 kr. — S tem naslovom je nedavno izšla šolska knjiga, obsezajoča 73 strani. Naše šolsko slovstvo je mnogo pridobilo s to knjigo, katera bode ugajala vsem krogom, zanimajočim se za slovensko šolstvo.

Gosp. pisatelj je dal knjigi kot popotnico «predgovor», v katerem razjasnjuje svoje stališče gledé pisave tujih imen. Kar se tiče pisave tujih imen (zlasti latinskih in grških), ne moremo se strinjati z g. pi-

jateljem. Romanski narodi, n. pr. Italijani, kateri so vendar v bližnjem sorodstvu z Rimljani nego mi, pišejo klasična in tudi druga tuja imena po svoje. Zakaj bi se pa ravno mi izogibali fonetični pisavi? Tudi dela čitanje grških in latinskih imen otrokom na tej stopinji več težav, nego se v obče misli. Sicer pa tudi v knjigi ne najdemo dosledno latinskega prapovisa pri imenih starega veka n. pr. sfinga, vendar pa Memphis, Sokrates, Akcija (Actium) i. dr.

G. pisatelj se bode gotovo tudi sam preveril, da ugaja našim ljudskim šolam jedino le fonetični prapovis. V slučajih pa, kjer se fonetično pisano ime preveč razlikuje od tujega imena, dá se tuje ime zraven v oklep.

Vsebina sama je razdeljena v tri dele in sicer: I. povesti iz zgodovine starega veka; II. povesti iz zgodovine srednjega veka in III. povesti iz zgodovine novega veka. Kratko in jedrnatost se pripoveduje v povestih najvažnejše iz zgodovine starega veka. Povest

o «trojanski vojski» zdi se pa nam predolga, tako n. pr. ne bi trebalo omeniti vedeževalca «Kalchas» in Grka «Sinon». Aristida ne najdemo v knjigi, a ga bi vendar morali omeniti kot izredno lep značaj. Tudi povest o Aleksandru Velikem je malo preobširna in izpustilo se bi lahko nekaj podrobnostij n. pr. Bessus in Porus. Morda bi tudi bilo umestno pri bratih «Gracchus» omeniti njih mater, katera vzbuja pomilovanje zaradi žalostne usode svojih sinov.

«Povesti iz zgodovine srednjega veka» nam podajajo med drugim dobro pogojen sestavek o starih Slovanih in njih omiki in o pokristjanjenji Slovanov. Zelo zanimivo in jasno se razpravlja «življenje v Evropi po križarskih vojskah». Skrčiti se bi dala povest o «Devici orleanski». Srednji vek se zaključí z najvažnejšimi izumi srednjega veka.

Ker še prideta srednji in novi vek na vrsto v drugem in tretjem delu, najdemo v knjigi samo nekaj

povestij iz novega veka. Reformacija v naših krajih se pripoveduje prav pregledno v povesti o Trubarji in Krenu. «Turške vojske» so jako dobro sestavljene in sicer kakor naravno, s posebnim ozirom na slovenske pokrajine.

Knjiga ima tudi osem lepih podob, katere predstavljajo nekaj znamenitih umotvorov iz starega veka. Ker pa take podobe oživljajo zgodovinski pouk, podal nam bode g. pisatelj v drugem in tretjem delu gotovo tudi podobe iz srednjega in novega veka.

«Zgodovinske povesti» bodo nauđuševale mladino za resnico, lepoto in sploh vse dobro ter gotovo dosegle svoj namen, oblaževati srce ter cepiti otrokom ljubezen do domovine in udanost do cesarja. Kdor se le količkaj zanima za naše šolsko slovstvo, naj si omisli to knjigo, katero s tem prav topla priporočamo.

Fr. O.

Naši dopisi.

Iz postojinskega okraja. (Konec.) Drugič služnost učiteljev, s katero gredo ob veljavo. Vprašam le, kdo je pa tega kriv? Mari li učitelj? Vsak stan gleda, kako bi si prej in zdatneje zboljšal svoje materijelno stanje, tako tudi učitelj. So li učitelji sami med sabo zasejali kruhoborstvo? Ali je bilo treba učiteljske plače v štiri plačilne razrede razvrstiti tako, da ima zdaj jeden na leto 360 gld., nadučitelj na čveterorazrednici pa s tremi starostnimi dokladami 920 gld.? Je-li to kaka primera? Niste li gospod poslanec sami glasovali za to postavo? Zakaj niste po službenih letih učiteljem plač uvrstili in če ste jih že morali v štiri razrede dejati, zakaj niste plačilnega razreda od razreda ločili le po 50 gld.? Ako imajo vodje večrazrednic več opraviti, saj je njih opravilnina po razrednosti šole tudi toliko večja. Jaz se za višje učiteljske plače ne bom potegoval, rečem pa, njih razdelitev ni prava. Moj sosed ima 62 šolo obiskujočih otrok, jaz 164, a plačo imava oba jednako. To je istina. Od tod izbaja nevolja, od tod kruhoborstvo, od tod srd in večkrat nekolegijalnost med učiteljstvom, od tod ovira, da učitelji po okrajih uč. društva mlačno, hladnokrvno, tako rekoč kar prisljano zastopajo. Mesto da bi se bila ta slabost med učiteljstvom odpravila, se je šele na znanem kraju pred kratkim pospešila. Mi učitelji odločno trdimo, da od gospoda poslance navedenih razlogov nismo ne jednega, ne družega sami krivi! *Nadučitelj.*

Iz Postojine. Letošnja okrajna učiteljska konferencija za postojinski šolski okraj bode dné 6. malega srpana t. l. v Postojini. Razven običajnih toček so na dnevnem redu še te-le točke:

1. «Pokončna pisava», o koji poročata gg. učitelja Josin in Hribar.

2. «Uzor učitelja v socijalnem življenju». Poročevalec te točke se bode na dan konferencije izžrebal.

3. Razstava pismenih izdelkov in ženskih ročnih del nekaterih šol raznih kategorij.

Z Iga. Kakor je bilo v «Tovarišu» naznanjeno, ustanovila se je na naši šoli z dovoljenjem vis. c. kr. deželnega šolskega sveta in novčeno pomočjo sl. kranjske hranilnice šolska delarna. Poučevalo se je v lep-ljenstvu in nekaj v lesorezu od 3. prosinca do dné 8. mal. travna vsak teden po 4 do 6 ur. Učencev je bilo 10, kateri so prav redno pouk obiskovali in se zanimali za razna dela. Vsak učenec je izgotovil po 14 komadov, nekatere posebno lično. Tudi v poletnem času bi se pouk nadaljeval, pa to ni mogoče radi dela, kojega imajo kinetski otroci doma; a začeli bomo zopet v zimskem času.

Dozidava naše šole je bila jeseni končana in nadaljevalo se bode delo prihodnji mesec, tako da bode vse izvršeno koncem malega srpana. Stare šolske klopi se bodo umaknile lično in trpežno narejenim novim in v jeseni, ko dojde tretja učna moč, bomo slovesno otvorili trirazrednico.

Vzlic jako slabim potom v zimskem času je bilo šolsko obiskovanje prav povoljno; ljudstvo se čedalje bolj zanima za šolo in pouk.

Tudi pri nas je bilo v prosincu in svečanu več otrok bolnih na ošpicah in nekaj tudi na davici, vendar to nam ni kratilo pouka, le malo počasneje smo gogli napredovati. Bog!

Ksaverij.

Društveni vestnik.

Iz našega društva. Dne 21. vel. travna je bila sedma odborova seja. Izvoljeni so bili na podstavi sklepa občnega zbora delegatje za letošnje zborovanje «Zveze» in sicer naslednji:

Gdč. Praprotnik Ivana, gg. Dimnik Jakob, Furlan Jakob in Krulec Ivan, vsi iz Ljubljane; dalje gg. Likar Janko, učitelj na Barji; Trošt Frančišek, nadučitelj na Igu; Česnik Karol, učitelj v Predosljih; Kuhar Janez, učitelj v Trbojah.

Ker se sedaj še ne ve, kakšen bode koncem leta računski zaključek, je odbor sklenil, da naj se «Zvezi» kot letni donesek sedaj 5 gld. pošlje na račun.

Prihodnja seja bode še pred zborovanjem «Zveze».

Slavnostni večer „Slovenskega učiteljskega društva“ v proslavo 300letnice rojstva J. A. Komenskoga. (Konec.)

Razven teh izbornih toček čuli smo še B. Ipavčev mešan četverspev «Vse mine» in A. Nedvedov moški četverspev «Dekletu», katera so izvajali gg. Pavla Suwa, Minka Moos, Anton Razinger, A. Stefančič, I. Bartl, J. Žirovnik in A. Sitsch. Vsa imena so znana po naši domovini, poznati so kot izborni pevci, zato bi bila odveč vsaka hvala na tem mestu. Med posameznimi točkami pevskega vsporeda je sviral oddelek c. in kr. vojaške godbe domačega pešpolka z znano preciznostjo. Posebno so dopadle občinstvu slovanske točke. Po končanem programu, kateri se je završil v čast, smemo reči v ponos «Slovenskega učiteljskega društva», pričela se je zabava v ožjih krogih in prehitro je prišel ločitve čas. Veseli obrazi in neprisljuna zabava je dovolj dokaza, da veje v učiteljstvu duh složnosti, posebno takrat, kadar mu je pokazati stanovski ponos in ugled. Ta slavnostni večer bo za bilježiti v društvene zgodovine knjigo in zahvaliti je vse one, ki so kolikor toliko pripomogli v tako sijajno izvršitev slavnostnega večera. Hvala vam vrle solistinje za izredni užitek, hvala vam dragi tovariši za tako mnogobrojni pohod — zadostuje naj vam zaveš, da je s tem tudi slovenski učitelj poklonil venec nevenljivim zaslugam učitelju narodov.

K.

Iz Zagreba je k slavnosti došel telegram:

Sa uzklikom: Slava velikomu slovanskomu pedagogu Komenskomu pozdravlja bratinski skupštinare središnji odbor «Saveza».

Ivan Filipovič.

Kranj. (O zborovanji učit. društva dne 5. vel. travna t. l.) — Nudila se nam je zopet lepa priložnost v tesnem bratskem krogu potožiti svoje trpljenje, težave in nezgode, ki nam jih provzročuje naš stan ter se veseliti probujajoče narave in zraven prerojene pomladi v slovenskem učiteljstvu — a zaman, skoro zaman. Trpke besede silijo mi v pero, ko premišlujem tako pičlo udeležbo zadnjega zborovanja na-

šega društva. Žalostna resnica je, da se kaže pri nas vse premalo brižnosti za društvo. So v bližnji okolici udje, kojih še ni bilo pri nobenem zborovanji in veliko je še takih učiteljev, ki niti udje niso. Vedimo, da je resničen pregovor: «Kakor učiteljstvo, tako društvo!» Drage tovarišice in tovariši, ne kažimo, da nam razven šolskih ur ni družega mar, nego to, da je dvajstkrat v letu prvi. Združimo in osredotočimo se v društvi, da ne bomo begali sem in tija. Nemili so nam časi! Vsak kopitar hoče nam biti sodnik. Ker nimamo nobenega pravega prijatelja, bodimo si torej sami zvesti prijatelji!

(Dalje prih.)

Iz litijskega okraja. Pri letošnji okrajni učiteljski konferenciji, ki se bode vršila v Litiji dne 4. mal. srpana od 9. ure dopoludne, obravnavale se bodo razven navadnih toček še nastopne:

1. Pretresovanje slovenskih šolarskih knjig v zmislu ministerskih naredeb z dne 12. mal. srpana 1875. l. št. 315 in z dne 16. grudna 1885. l. št. 23324.

Za to točko se pripravi sleharni član konferencije pismeno in sicer tako, da navede njemu znane in šolski mladini primerne, kakor tudi neprimerne knjžice. (Pri neprimernih naj se na kratko navedejo tudi vzroki). — Poročevalec določil se bode pri konferenciji.

Stalni odbor bode potem iz posameznih poročil sestavil posebni zaznamek, od katerega dobi vsaka šola jeden prepis.

2. Teoretična in praktična razprava o pokončni pisavi. Poročevalec g. učitelj B. Čampa.

3. Praktični poskusi z Lavtarjevim računskim strojem.

Vabilo k občnemu zboru radovljiškega učiteljskega društva, kateri bode dne 2. roznika t. l. ob 9. uri dopoludne v šolskem poslopji v Lescah. Vspored. 1. Nagovor predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajničarjevo in volitev dveh pregledovalcev računov. 4. Praktična vporaba vzbočnega zemljevida, poročja g. H. Podkrajšek. 5. Šolska mladina in poštna hranilnica — poročja g. K. Simon. 6. Volitev treh delegatov k zaveznemu občnemu zboru. 7. Volitev novega odbora.

K mnogobrojni udeležbi vabi najuljudneje

Odbor.

Poslano. P. n. udeležnikom glavnega zborovanja «Zveze» v Kranji!

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je izvolilo poseben odsek, imenom pripravljalni odsek, kojemu je nalog vse potrebno preskrbeti za «Zvezino» glavno zborovanje v Kranji. Ker se je nadejati mnogobrojne udeležbe, zajamčil je pripravljalni odsek stanovanja v Kranji po vseh gostilnah in kar jih je bilo moči dobiti po privatnih hišah. Čestiti udelež-

niki naj se torej blagoizvolijo oglašati za stanovanja pri načelniku pripravljalnega odseka, g. nadučitelju L. Jelencu v Št. Juriji pri Kranji ter naj ob

jednem vsaj do **3. t. m.** gotovo izjavijo, ali se udeležé binškošno nedeljo popoldne banketa — kuvert 1 gld.
Pripravljalni odsek.

Vestnik.

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Sklepalo se je o štirih disciplinarnih preiskavah. Več gojencem tukajšnjih učiteljšč so se podelile državne štípendije. Imenovani so bili: začasni učitelj g. Peter Pogačnik pri Sv. Gregorji stalnim učiteljem na jednorazrednici v Čateži, stalni učitelj g. Ivan Kalan v Petrovi Vasi stalnim učiteljem na jednorazrednici v Šmihelu pri Žužemperku in začasna učiteljica gđc. Karolina Bervar v Škocijanu stalno učiteljico na istem mestu. Drugo učno mesto na ljudski šoli v Starem Trgu pri Poljanah se je podelilo gospej Ivani Zupanec-Bregar.

Pokončna pisava. V c. kr. deški nemški ljudski šoli v Trstu uvedli so bili za poskušnjo pokončno pisavo. Uspeh je bil tako ugoden, da je namestništvo zaokazalo uvesti pokončno pisavo v vseh razredih c. kr. ljudskih šol tržaških.

Obrtno-nadaljevalna risarska šola v Nabrežini zaključila je svoj prvi tečaj dne 3. mal. travna s povoljnim uspehom. Redni pouk se bode začel zopet dne 1. kimovca. Upisovanje pa bode vsprejemalo vodstvo že od 15. vel. srpana naprej.

Belgija. Kakor je zadnje ljudsko štetje dokazalo, je v Belgiji ljudska izobrazba v jako žalostnem stanju.

Pokazalo se je, da od 1880. leta izobrazba ni napredovala, temveč celo nazadovala. Tako n. pr. šteje notranje mesto Bruselj brez predmestij 180.000 prebivalcev, od katerih je 52.000 t. j. 30% branja in pisanja nezmožnih, in vender ima glavno mesto najbolj urejeno ljudsko šolstvo. Še slabše je v predmestih. Vladarsko mesto Laeken ima 25.000 prebivalcev in tu jih je 11.000 t. j. 45% branja in pisanja nezmožnih. Kakšno mora biti šele po vaseh!

Päd. Rundschau.

Zahvala. Šolsko podporno društvo «Narodna šola» je blagoizvolilo zopet letos tej šoli znaten dar raznega šolskega blaga brezplačno podeliti, za kar se vdano podpisani v imeni uboge šolske mladeži iskreno zahvaljujem.

Bohinjska Srednja vas dné 31. sušca 1892.

Ic. Rihteršič, nadučitelj.

Zahvala. Dobrodelno društvo «Narodna šola» je blagoizvolilo doposlati za majhen donesek obilo šolskega blaga, za kar se najtopeje zahvaljuje v imeni krajnega šolskega sveta, obdarovanih otrok in v imeni svojem.

Luka Knifič, šolski voditelj.

Trata, dné 31. sušca 1892.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 421

okr. š. sv. 1. Na trirazredni ljudski šoli v Planini je stalno popolniti drugo učiteljsko mesto s plačo III. vrste, slučajno tudi tretje mesto s plačo IV. vrste.

2. Na trirazredni ljudski šoli v Dolenjem Logatci je popolniti stalno ali začasno tretje učiteljsko mesto s plačo IV. vrste, oziroma z začasno plačo 360 gld.

Prošnje, po predpisih opremljene, je poslati tukajšnjemu uradu do dné 7. rožnika 1892.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci
dné 17. vel. travna 1892.

Št. 363

okr. š. sv. Na ljudski šoli na Studencu (Igu) pri Ljubljani, ki se je razširila v trirazrednico, je s pričetkom prihodnjega šolskega leta podeliti stalno,

oziroma začasno drugo mesto s 500 gld. letne plače. Pristavlja se ob jednem, da se bode oziralo le na moške prosilce.

Prošnje naj se vložé do dné 30. rožnika 1892 na tukajšnji urad.

C. kr. okrajni šolski svet okolice ljubljanske
dné 25. vel. travna 1892.

Št. 613

okr. š. sv. Na jednorazrednici pri sv. Ani pod Ljubelom je stalno popolniti mesto učitelja-voditelja z dohodki III. plačilne vrste in prostim stanovanjem.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložé do dné 6. rožnika t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji
dné 22. vel. travna 1892.

Listnica uredništva.

G. S. P. v Sl.: V vašem dopisu «Iz Postojinskega okraja» v zadnji številki je tiskarska pomota, da je izostala v 4. vrstici od spodaj besedica «ne». Fr. Orožnova «Metodika zemljepisnega pouka»

se dobi pri založniku R. Milicu v Ljubljani za 30 kr., s poštnino vred za 35 kr. — G. J. R. v L.: Prosimo nadaljevanja. — Več gg. sodelavcev prosimo potrpljenja, da njihovih spisov še nismo priročili zaradi nedostatnega prostora. Vse pride na vrsto. Prosimo torej tudi še za daljno sodelovanje.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» prejemajo list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Poljske ulice št. 9; naročnino pa prejema gospod Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.